Glas Zaveznikov

Leto I - Št. 5

Dnevna izdaja P. W. B.

Cena 2 Liri

TRST, pondeljek 25. junija 1945

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Via Silvio Pellico n. 8. — Telefon št. 93854, 7853, 93851.

OGLASI: Cene za milimeter v.ine (širokost ene kolone): trgovski L. 7, Mrtvaški L. 18 (Zaloralna obvestila L. 36). Poročila L. 9. Finance, pravni oglasi L. 12. V vsebini časopisa L. 12. Davčni dodatki. Plačuje se vnaprej. Unione Pubblicità Italiana S. A. Trst, via Silvio Pellico št. 4. — Telefon št. 94044. Cena vsake številke L. 2 (zastanki L. 4).

NA KOFERENCI V SAN FRANCISCU

Glavne poteze nove mednarodne organizacije

San Francisco, 25. junija

Ustavno listino nove mednarodne organizacije, ki so jo izdelali zastopniki 50 Združenih narodov na konferenci v San Francisku, bodo morali sedaj podpisati vsi udeleženi narodi. Potem, ko jo bodo parlamenti raznih držav odobrili, bo nova organizacija pričela resnično delovati. Nekateri obrisi raznih odstavkov listine so že objavljeni, a ne morejo biti vpoštevani kot del dokončnega teksta, ker bodo še podvrženi pregledu. Glavne poteze nove mednarodne organicazije bodo temeljile na sledečih petih točkah:

1) Glavni zbor zastopnikov vseh podpisanih velesil, kateremu bo načeloval svet 11. članov, bo imel nalog proučevati, razpravljati in postavljati predloge o vprašanjih mednarodnega položaja; ne bo pa imel oblast ukazati, da se podvzamejo mere proti napadalcu.

2) Varnostni svet, v katerem bo 5 velesil imelo stalne zastopnike, bo razpolagal z oboroženimi silami, ki bodo uporabljene kot policija v primeru, če bi propadli vsi poizkusi mirne rešitve mednarodnih sporov. Vse važnejše odločitve varnostnega sveta bodo morale imeti podporo vseh članov.

Vsakemu izmed teh petih članov je dana možnost odkloniti sprejem kakršnegakoli predloga razen v zadevah postopanja. Ostalih 6 članov varnostnega sveta bo izvoljen za dobo dveh let glavni zbor.

3) Gospodarski in socialni svet ima 18 članov in bo imel namen izločiti take gospodarske in socialne razmere, ki bi lahko privedle do vojne, in na splošno zboljšati stanje v svetu.

4) Mednarodno pravno sodišče, kateremu bodo predloženi mednarodni spori.

5) Svet varuštva za zaupno upravljanje odvisnih ozemelj.

Volilni boj v Angliji
Govor Ernesta Bevina

London, 25. junija

Ernest Bevin, bivši minister dela v koalicijski vladi, je v svojem govoru po radiu odgovoril na protivniško trditev, da bo delavska stranka prinesla spremembe v zunanji politiki države, če prevzame oblast.

Rekel je: kar se tiče zunanje politike, vam je bilo rečeno, da so samo nekateri ljudje sposobni baviti se s temi problemi. Kakšna neumnost! Sedanja zunanja politika je rezultat trudapolnega skupnega dela in se nasluanja na princip sodelovanja, za katero so se laburisti vedno zavzemali. Delavska stranka bo vedno delala na tem, da doseže stvar, do katere se ne more priti samo z pregovori in organizacijo, ampak z sodelovanjem vsega naroda. Iz tega vzroka bo Attlee prisostvoval konferenci, ki se bo vršila v Berlinu, kjer bo zastopal stališče delavske stranke, katere zaupanje uživa ravno tako kot zaupanje vse države».

Izjavil je, da nima namena tratiti časa in odgovarjati na obtožbe, s katerimi je Churchill napadel delavsko stranko v svojem zadnjem govoru na radiu. Bevin je rekel: «Sedanje volitve so važnejše od vseh, ki so se do daj vršile, ker od njih je odvisna usoda sveta in Velike Britanije same».

Govor Bevina je bil v veliki meri nekakšen pregled notranje politike delavske stranke.

Izjavil je, da bo morala delavska stranka prevzeti v svoje roke velike industrije življenjske važnosti, ker so vršile velik pritisk na deželo.

Dve od najvažnejših sta industrija premoga in električne energije. Rudnike premoga bi morala prevzeti država v imenu naroda.

Bevin je izjavil, da je sedanji položaj rudarjev tako slab, da si starši na rudarskih področjih želijo, da bi njihovi otroci nikoli ne bili prisiljeni stopiti v rov rudnika.

Če se bo to stanje nadaljevalo, bo privedlo do smrti te osnovne industrije. Narod pa tega ne sme dovoliti.

Bevin je trdil, da ni nobena industrija imela v času med obema vojnama zaradi pomanjkanja načrta tako strašnih posledic kot industrija ze pomorske gradnje. Število delavcev pri tej industriji je padlo ob izbruhu vojne na 90.000.

Bevin je zaključil svoj govor: «Ne smemo dovoliti, da pade industrija za pomorske gradnje spet v anarhijo, v katero so jo konservativci pahnili v predvojni dobi».

Sestava nove poljske narodne vlade

LONDON, 24. junija

Novi poljski narodni vladi, katere sestava je bila včeraj objavljena, bo predsedoval Edvard Osubka Moravski, bivši ministrski predsednik začasne poljske vlade v Varšavi. Pri svojih poslih se bo poslu ževal pomoči Stanislava Mikolajczyka, vodje kmetske stranke in bivšega ministrskega predsednika poljske vlade v Londonu, ki je ministrski podpredsednik v novi vladi. Po Grusonovem mnenju bo predsedstvo nove poljske vlade sestavljeno iz posebnega začasnega odbora, v katerem bo voditelj kmetske stranke Vincenc Witoš, ki se iz zdravstenih razlogov ni mogel udeležiti konference v Moskvi. Gruson je sporočil, da bo nova poljska vlada izvrševala posle do dneva, ko bo možno izvesti v deželi svobodne in demokratične volitve. Dodal je tudi, da odpotujete ameriška in britanska misija, ki sta se udeležile moskovskih razgovorov, v prihodnjih dneh v Varšavo.

Protestna nota poljske vlade v Londonu

Washington, 25. junija

Poljski poslanik v Washingtonu Joan Cieshanovski, je predložil včeraj zunanjemu ministru formelno spomenico, v kateri se kritizira proces, ki se je vršil v SZ proti 16 Poljakom, ter se označuje kot razprava proti vsemu ilegalnemu poljskemu gibanju.

Uradna izjava poljske vlade podčrtava, da so sovjeti pričeli z obravnavo prav v času, ko se vodijo v Moskvi sovjetsko-poljski politični razgovori, da skušajo sovjeti obraniti na krmilu poljsko vlado v Varšavi, vreči nezaupanje na osebnosti poljske ljudovlade ter odpraviti nekatere poljske demokratične skupine. Teh 16 Poljakov je sodilo, pravi izjava, tuje sodišče radi rodoljubnega dela.

Določitev francoskega zasedbenega ozemlja v Nemčiji

Pariz, 25. junja

Na nemškem ozemlju so bile določene meje francoskega okupacijskega predela, ki obsega spodnjo polovico Porenja, Sarsko območje, Renski palatinat, pretežni del Badenske, dalje prehod preko Wuertenberga in Bavarske, ki vključuje avstrijsko pokrajino Vorarlberg.

Vsled te določitve se bodo morale francoske čete umakniti iz izvestnih predelov Bavarske in iz Wuertenberga, katere bodo zasedle ameriške čete. V kratkem pričakujejo uradno obvestilo.

Demanti o preganjanju Slovencev na Koroškem

Beograd, 25. junija

Včeraj je britansko veleposlaništvo izdalo uradno objavo, v kateri je zanikalo obtožbe, ki so se pojavile v jugoslovanskem tisku, češ da se s slovenskimi prebivalci na Koroškem, ki so pod Zavezniško vojaško upravo, ni dobro postopalo. Na obtožbo, da je bilo aretiranih več Slovencev, ki so bili antifašisti, je britansko veleposlaništvo odgovorilo, da je bilo aretiranih samo 6 Jugoslovanov, za katere se ve, da so sodelovali z Nemci.

Grew o svobodi tiska

Washington, 25. junija

Joseph Grew, namestnik zunanjega ministra, je danes nekaterim dopisnikom, ki so ga vprašali, če je že opazil napredek k svobodi tiska na ozemlju, ki so ga zasedli Sovjeti, dejal, da se zdaj to vprašanje pazljivo proučuje. Spomnil je dopisnike na svojo poslanico, v kateri je izjavil, da je svoboda tiska nujno potrebna podlaga za mednarodno sporazumevanje. V svoji poslanici je rekel: «Dejanja in misli, ki bodo v prihodnjih letih prekoračile narodne meje, bodo lahko učvrstile ogrodje miru in mednarodnega razumevanja. Listina sprejeta v San Franciscu, bo lahko izpolnila velike naloge, kisi jih je postavila, samo če se bomo odločili, da se preko radia, tiska in knematografov mora med narodi vršiti izmenjava resnice.

Rommel sestreljen na ukaz Hitlerja

Copenhagen, 25. junija

«Exchange Telegraph» poroča, da je pri razpravi, ki se je vršila pred sodiščem v južnem Jutlandu (Danska) neki nemški kapetan izjavil, da letalo, na katerem se je nahajal feldmaršal Erwin Rommel, sestrelil neki nemški lovski pilot, ki je deloval na ukaz Hitlerja. Kapetan, ki je pod Rommelovim vodstvom sodeloval pri operacijah v Franciji, je dejal, da je vzrok za Hitlerjev ukaz treba pripisovati Rommelovi udeležbi pri atentatu na Hitlerja dne 25. julija.

Po Rommelovi smrti so nacisti trdili, da je Rommel padel kot žrtev nekega zavezniškega letalskega napada.

Zasedanje v San Franciscu

Zastopniki Združenih narodov prisostvujejo seji mirovne konference. Novinarji in filmski operaterji sedijo v prvi vrsti lož v operi katero so zgradili v spomin na prebivalce mesta, ki so padli v prvi svetovni vojni.

Vojna na Daljnem Vzhodu

SILNO DELOVANJE BOMBNIKOV V BURMI

Ceylon, 25. junija

Poročilo poveljstva za jugovzhodno Azijo javlja, da so bili Japonci, ko so zaman poskušali napasti zavezniške položaje na področju Palona, 24 km jugovzhodno od Tharrawaddy-a, prisiljeni umakniti se in so utrpeli izgube.

Letala vzhodnega zračnega poveljstva tipa Thunderbolt so včeraj dosegla številne zadetke na poslopjih na področju Mokpalin-a, 40 km severnovzhodno od Pegu-ja. Spitfire-ji so obstreljevali topniške položaje in poškodovali 4 ladje na reki Sittang. Mosquiti so dosegli zadetke v polno na sovražnikovih položajih severno od Theinzeika ob železniški progi Mokpalin-Moulmein, medtem ko so Spitfire-ji uničili tri letala in poškodovali 6 letal vdolž reke Sittang.

Britanski in indijski pionirji so popravili Rangoonsko pristanišče. Ob prihodu zaveznikov je bilo devet desetin pristanišča porušenih.

Sedaj bodo lahko ladje dnevno raztovorile v Rangoonu več tisoč ton vojaške opreme.

Kitajsko vojno poročilo javlja, da so kitajske sile v protinapadu ponovno zavzele dva važna položaja, ki se nahajata 19 oziroma 22 km severno od Sichwana v jugozahodnem delu pokrajine Honan.

Brzojavno javljajo, da so podpirala kitajske čete lovska letala 14. ameriškega letalskega oddelka. Zavezniška letala so uspešno delovala nad Taku-jem v pokrajini Hopeh v severni Kitajski. Druga zavezniška letala so napadala železniške proge v severni Kitajski in sovražnikovo brodovje zahodno od Liuchowa.

Neka brzojavka javlja, da Japonci umikajo svoje sile in brodovje iz kitajskega obalnega odseka, ki leži nasproti Okinawe.

Zavezniška letala so napadla železniške proge severno in južno od Rumene reke v srednji Kitajski.

Poškodovanih je bilo 23 sovražnikovih lokomotiv.

OBRAMBA FORMOZE UNIČENA

Po poročilu Lindesay Parrotta, dopisnika lista «New York Times» je bila uničena obramba močno utrjenega otoka Formoze, skrajne japonske predstraže v kitajskem morju. Zasluga za to gre zračnim silam Dalnjega vzhoda pod poveljstvom generala George C. Kennedy. V času štirimesečnega bombardiranja so bile uničene skoraj vse industrije.

Nad 10.000 ton bomb je padlo na otok ki je v predvojni dobi izdelal proizvodov v vrednosti nad 200 milijonov yenov in dobavljal japonskemu vojnemu stroju več tisoč ton bakra, aluminija, magnezija, letalskih delov in drugega materiala velike važnosti.

Iz zračnih posnetkov otoka so razvidne obsežne pokrajine, kjer so prej stale tovarne in električne centrale a so zdaj kupi razvalin. Železniško omrežje je v večjem delu poškodovano in luke so neuporabne zaradi potopljenih ladij. Mislijo, da je vse industrijsko področje Takao postalo popolnoma neuporabno; velika tovarna aluminija bi rabila več mesecev dela za obnovo, seveda če bi to dopustilo zavezniško letalstvo.

80 odstotkov električne sile na otoku je bilo uničene 23. marca t. l., ko je močna skupina «Liberatorjev» uničila električno centralo v Ifsungosu ob jezeru San s 145 tonami 1000 kilskih bomb.

Prav tako so popolnoma uničili vse rafinerije bakra. Otok Formoza, ki bi moral služiti Japonski kot «jeklema pest» proti zavezniški mornarici, je danes izpostavljen anglo-ameriškim napadom ter ne more niti sprejeti pomoč iz svojega glavnega mesta in jo tudi ne more dati.

Times o sestavi nove poljske vlade

London, 25. junija

K dogovoru o sestavi nove narodne poljske vlade, ki je dospel v London, pripominja «Times» sledeče: «Trije ugodni činitelji vzbujajo upanje, da do sporazum o poljskem vprašanju, na katerega je bilo treba dolgo čakati, trajen. Prvič so se Poljaski sami med seboj sporazumeli, ne da bi se bilo treba vmešavati komisiji treh velesil, ki se je umaknila, kakor hitro so se sestale tri poljske skupine.

Te so se pokazale bolj kot doslej pripravljene priznati druga drugi vpliv nad deželo. Sporazumele so se mnogo hitreje, kakor je večina opazovalcev pričakovala. Drugič pa bo vlada na mnogo širšem temelju bolj kot vsak drug činitelj pripomogla k rešitvi aktualnih političnih in gospodarskih problemov Poljske; tretjič pa sestava nove vlade ne pomeni drugega kot začetek obnovitve poljske države.

V resnici bo morala vlada na podlagi jaltskih dogovorov prej kot mogoče izvesti svobodne volitve s splošnim in tajnim glasovanjem. Timesov dopisnik zaključuje svoje razglabljanje takole: «Ni mogoče trditi, da so že rešene vse težave. Treba je poskrbeti, da se vrnejo na Poljsko vsi tisti, ki so zanjo delovali v tujini, da bodo služili v vojski ali izven nje ter jim omogočili ugodno življenje. V Londonu prevladuje splošno mnenje, da je bil storjen velik korak v pravilnem pravcu».

Ameriške pehotne čete 10. armadnega zbora na pontonskem mostu pri napadu na japonske položaje, katere so Japonci trdovratno, četudi brezuspešno, branili drugega za drugim.

Slovesnost razpusta Narodne Zaščite v Trstu

V soboto ob deseti uri zjutraj je polkovnik Monfort, načelnik zavezniške vojaške uprave, predložil predstavnikom narodnoosvobodilnega odbora za Slovensko Primorje in Trst sledeče pismo v imenu generala Hardinga.

Pisma z enako vsebino, ki se tičejo podobnih ukrepov tudi v ostalih delih Julijske pokrajine, so prejeli predstavniki narodnoosvobodilnih odbotov v dotičnih krajih. Najvažnejši deli pisma so sledeči:

1.) V Julijski pokrajini, ki je zasedena od zavezniških čet, je bila vzpostavljena Zavezniška vojaška uprava; preden vam bom izdal izvestne ukaze, želim izreči vam in tistim, ki vršijo službo pod vašim poveljstvom pohvalo zavezniških oblasti za vse zasluge, katere ste si pridobili v zasedenem ozemlju.

2.) Brigadni general Eve, poveljnik 55. področja, vam bo govoril na slavnosti, na katero se še povrnem.

3.) Ukazi, katere vam želim dati in katere vam s tem dajem, so sledeči: a) Zbrali boste vse osebe, katerega koli čina, ki so zdaj pod vašim poveljstvom ali ki so bili dozdaj pod vašim poveljstvom. Zborovanje bo imelo vojaški značaj in kot sem že omenil bo brigadni general Eve, poveljnik 55. področja, imel zahvalni govor za službo, katero ste izvršili. b) Na zgoraj omenjenem ozemlju bodo razpuščene edinice, ki so bile do zdaj pod vašim poveljstvom, t. j. narodna zaščita. Njeni pripadniki bodo izročili orožje. V vseh krajih zasedenega ozemlja bo danes, 23. junija 1945, objavljen razglas, ki javno naznanja razpust, ki se bo izvršil obenem z razpustom vseh drugih oboroženih odinic, ki so do zdaj vršil policijsko službo. c) Na zgoraj imenovanem zboru bodo vsi tisti, ki žele prekoračiti razmejitveno črto med področjem zavezniške vojaške uprave in področjem pod nadzorstvom jugoslovanskih oblasti, imeli priliko da to storijo.

Poslednjim bo dovoljeno pri prekoračenju razmejitvene črte vzeti s seboj orožje. V izvestnem trenotku jim bo na zboru dan ukaz, da stopijo iz vrst in se zberejo na mestu, ki bo za to določeno na prostoru, kjer se bo vršil zbor. Te bodo zavezniške vojaške oblasti odpremile na zgoraj označeno razmejitveno črto.

4.) Takoj po omenjenem razpustu bo zavezniška vojaška uprava na zasedenem ozemlju pozvala vse, da se kot prostovoljci prijavijo v policijski zbor zavezniške vojaške uprave, katerega zdaj ustanavljamo. Člani edinic pod vašim poveljstvom bodo imeli možnost, kot vsi drugi, da predlože prošnjo za sprejem v omenjeni zbor.

5.) Za izvršitev zgornjih ukazov ste odgovorni.

divizijski general, poveljnik
JOHN HARDING,
divizijski general,
poveljnik XIII. zbora.

Nadaljni korak k normalnemu življenju

Trst in področje, ki je pod oblastjo zavezniške vojaške uprave, je danes naredil še nadaljni korak naprej k mirnemu normalnemu življenju z razpustom «Narodne zaščite», ki je vršila dozdaj policijsko službo na tem področju. Njeni člani so se odločili bodisi prekoračiti razmejitveno črto med področjem zavezniške vojaške uprave in jugoslovanske oblasti ali pa izročiti orožje.

Kdor si je izbral prvo možnost je prestopil razmejitveno črto z orožjem v spremstvu zavezniških vojaških sil. Razpust teh edinic se je vršil istočasno v Trstu, Gorici in Tržiču Podobni koraki so bili podvzeti za razpust drugih zasebnih policijski oddelkov v Furlaniji. Slovesnosti v Trstu se je udeležilo okoli 1500 mož in nekaj žen. Na elu je korakala godba in so se vile zastave, medtem ko so strumno korakali na mesto zborovanja v pehotni vojašnici. Pri korakanju so peli. Ko so korakali mimo starejši možje, mladi fantje in žene je bil pogled na nje veličasten. Bili so razpuščeni, ker je bila njihova naloga končana. Večino zastav je krasil znak mesta Trsta. Ena skupina je nosila namesto zastave sliko maršala Tita.

Častniki, podčastniki in vojaki so se razvrstili v obliki velikega četverokotnika nasproti vojašnice, obrnjeni proti odru, na katerem je stal mikrofon. Ob svojem prihodu je brigadni general R.A.T. Eve, poveljnik 55. področja, pozdravil krajevnega poveljnika «Narodne zaščite» in obšel zbrane edinice. Brigadni general je nato stopil k mikrofonu in nagovoril zbrane čete s sledečimi besedami:

Govor Gen. R. A. T. Eve-ja

«Častniki, podčastniki in vojaki «Narodne zaščite», zbrani na današnji parad! Želim Vam predvsem izraziti priznanje zavezniških vojaških oblasti za vaše zasluge, katere ste si pridobili v boju za cilje Združenih narodov v preteklosti na tem zasedenem ozemlju. Priznavamo, da je vaša naloga bila težka in vam čestitamo k uspehom, katere ste dosegli v boju proti našemu skupnemu sovražniku.»

«Kakor vam je znano, je bila vzpostavljena v delu Julijske pokrajine, katero so zasedle zavezniške oborožene sile, oblast Zavezniške vojaške uprave. Namen nove oblasti bo vzdrževanje zakonitosti in reda v zasedenem ozemlju in zagotovitev največje blaginje in zadovoljstva za prebivalstvo zasedenega ozemlja, v kolikor je to vojaški upravi doseči mogoče.»

«Danes ste bili razpuščeni in obenem z Vami so bile razpuščene vse formacije, ki so dozdaj vršile naloge policijskih organov. Vi boste vsekakor priznali, da je ena izmed prvih nalog vojaške uprave, ne samo da ima oblast, ampak da to oblast vri odločno in nepristransko. Zaradi tega je potrebno, da ima Zavezniška vojaška uprava na razpolago močno in učinkovito policijsko silo. Ta policijska sila, katera se bo imenovala Policijski zbor Zavezniške vojaške uprave, se zdaj organizira in Vam bo dana prilika, da se boste lahko prostovoljno javili za službo pri tem policijskem zboru. Dana vam bo enaka priložnost, kakor ostalim, da zaprosite za sprejem. Policijski zbor Zavezniške vojaške uprave bo organiziran tako, da bo mogla delovati kar najbolj učinkovito in zadovoljivo za celotno prebivalstvo. Njeni člani bodo nosili enako uniformo, enake vrste orožja, bodo enako vršili svoje dolžnosti in bodo enako nastanjeni. Nastopali bodo enotno in prepojeni z duhom službe in dolžnosti do naroda, katerega življenje in pravice bodo imeli nalogo ščititi proti vsakemu napadu.»

«Po zaključku današnje parade bodo vsi, ki so se odločili, da bodo prekoračili razmejitveno črto med ozemljem Zavezniške vojaške uprave in področjem, ki je pod nadzorstvom jugoslovanskih oblasti, prepeljani preko črte obenem z njihovim orožjem. Tisti pa, ki so se odločili ostati, bodo začeli takoj predajati svoje orožje, za katero bodo prejeli potrdilo. Priznali boste, da bo to precej dolgo trajalo in zaradi tega se naprošate, da ostanete tukaj preko noči. Ostali boste tukaj kot gostje zavezniških vojaških oblasti, ki vam ne bodo dale samo prenočišča in hrane do vašega odhoda, ampak bo tudi poskrbela za zabavo za čas vašega bivanja.»

«Želim zaključiti svoj govor s pozivom, da prožite zavezniškim vojaškim oblastem vso vašo pomoč in sodelovanje tako da bi obenem z vami in s prebivalstvom zasedenega ozemlja kot celote bili sposobni jasno pokazati, da so minuli dnevi borb in nasilja in da bo s spoštovanjem zakonitosti in zakona, ki bo temeljil na splošni dobri volji, dosežena svoboda naroda in trajen mir.»

Zaključek slovesnosti

Govor brigadnega generala so prečitali tudi v slovenščini in italijanščini. Nekaj zavezniških oficirjev in vojakov je sodelovalo pri poteku proslave.

Člani narodne zaščite, ki so se odločili prekoračiti razmejitveno črto med področjem Zavezniške vojaške uprave in področjem pod jugoslovansko oblastjo so stopili iz vrst in odšli na levo stran vežbališča. Tisti člani, ki so želeli ostati na področju Zavezniške uprave so odkorakali proti tovornim avtomobilom in izročili svoje orožje. Vsakdo, ki je izročil svoje orožje, je dobil neke vrste začasno propustnico in potrdilo, ki pravi:

«Lastnik.., bivši član «Narodne zaščite» je izročil svoje orožje in ni več opravičen hoditi oborožen.»

V propustnici je tudi označeno ali je dotičnik pripravljen vstopiti v policijski zbor Zavezniške vojaške uprave. Predaja je bila izvršena točno in redno po načrtu skoraj brez vsake zamude. Bivše člane narodne zaščite, ki so ostali v vojašnici so vojaške oblasti nastanile in jim dajejo hrano.

Moratorij

RAZGLAS ŠT. 4

Člen 1.

Zapora finančnih ustanov

Odsek 1. - Zapora ustanov. Z izjemo določil v odstavkih 2 in 3 mora vsaka družba, ustanova, zveza ali oseba na ozemlju vojaške uprave, ki se bavi s prepemanjem in izplačilom vlog, posojilom, prodajo ali nakupom zavarovalnih polic, menjavo denarja, zvezami v zunanji trgovini, s shranjevanjem vrednostnih predmetov; prenosom zavarovanj, ali se bavi s katerokoli obliko denarništva, takoj prekiniti vse te posle in zapreti vse urade razne, če je v členu drugače določeno. Ponovna otvoritev vseh teh poslov se bo izvršila po določba in pogojih. Prenos nadaljnih finančnih poslov bo objekt takšnih omejitev kot jih bo vodilni častnik za civilne zadeve ali od njega pooblaščeni častnik lahko s posebnim ali s splošnim ukazom ukine ali ustavi zgornji moratorij glede obvez ali raznih vrst obvez na kateremkoli delu ozemlja.

Odsek 2. - Bančne ustanove smejo vršiti sledeče posle: a) sprejeti vplačila, do katerih bančna ustanova ima pravico; b) vršiti izplačila v gotovini za plačila taks, davkov in plačil socialnih zavarovanj; c) vršiti izplačila v gotovini, na podlagi dovoljenja krajevnih predstavnikov Zavezniške vojaške uprave iz vlog kot sledi: 1) uradnih vladih vlog države, pokrajine ali občine; 2) socialnega zavarovanja in socialnih dobrodelnih ustanov; 3) konzorcijev; 4) onih državnih agencij, katere imajo dovoljenje Zavezniške vojaške uprave, d) sprejemati vplačila in drugače voditi nove posle v zvezi z osebami in ustanovami, kot je predpisano v gornji podtočki (c).

Odsek 3. - Trgovske zavarovalne družbe in ustanove. Vsaka vzajemna družba ali druga ustanova, zveza ali oseba, zaposlena z življenskim in splošnim zavarovanjem, lahko sprejema in zbira premije in druga plačila, ki jim pripadajo iz prezetega življenskega in splosnega zavarovanja v Italiji.

Odsek 4. - Socialne zavarovalnice in dobrodelne ustanove. Vsaka družba, ustanova, zveza ali oseba, ki se bavi z upravljenjem socialnega zavarovanja ali s socialno-dobrodelnim načrtom, mora nadaljevati s sprejemanjem in zbiranjem vseh do prinosovin vplačil po takem načrtu ter izvrševati vsa koristna, odškodninska in druga plačila, dolžna in plačljiva po vsakem takšnem načrtu, če je ugotovljeno, da je bil veljaven na dan 8. septembra 1943, ali zdaj dovoljen z ukazom Zavezniške vojaške uprave.

Člen 2.

Moratorij

Odsek 1. - Obveze pod moratorijem. Odrejem je moratorij za vse dolgove, zahteve, vložbe in vse druge obveze in naplačilo demarja. Vodilni častnik za civilne zadeve ali vsak od njega pooblaščeni častnik lahko s posebnim ali s splosnim ukazom ukine ali ustavi zgornji moratorij glede obvez ali raznih vrst obvez na kateremkoli delu ozemlja.

Odsek 2. - Obveze, ki niso pod moratorijem. Gornji moratorij ne obsega: a) kakršnokoli obvezo pod tem moratorijem, kadar skupni znos dolga ali kadar narasli dolg pod tako obvezo ne presega 5000 Lir razen obvez finančnega značaja, kot je določeno v členu I. tega razglasa; b) kakršnokoli plačilo, zahtevano ali dovoljeno v odst. 2, 3 in 4 člena I. tega razglasa.

Odsek 3. - Veljavnost moratorija. V času moratorija so riki za obveznosti po tem razglas ustavljeni in podaljšani za dobo moratorija. Ne sme se uveljavljati nobene pravice in zahtev v pogledu teh obveznosti zaradi neizvršitve v zvezi z določili tega razglasa.

Člen 3.

Kazni

Vsakdo, ki bo kršil katero koli odredbo tega razglasa, bo, če ga bo Zavezniško vojaško sodišče spoznalo za krivega, kaznovan z zaporom, globo ali obojim, kot bo sodišče odločilo.

H. R. Alexander

Kako voli Anglija svoj parlament

Angleški volilci bodo dne 5. julija t. l. izvolili 640 poslancev za angleški parlament. Dosedanja poslanska zbornica je imela samo 615 članov, od katerih je 603 zastopalo prav takšno število volilnih okrožij v mestnih delih (pri večjih mestih) in v podeželjskih krajih. Ostalih 12 poslancev izvolijo vseučiliški profesorji in izvajalci, ki predstavljajo izobrazenstvo v angleškem parlamentu. Razmestitev volilnih okrožje bila izvršena zadnjikrat ob koncu prve svetovne vojne 1918. Medtem se je prebivalstvo preseljevalo in pomnožilo. Tako se je zgodilo, da imajo nekatera volilna okrožja manj kot 150.000. volilcev, druga pa preko 150.000. Da bi odstranili takšen pojav neenakosti med državljani, so razdelili nekatera volilna okrožja v več delov, od katerih vsak zdaj voli svojega poslanca v parlament. Tako je narastlo pri prihodnjih volitvah število poslancev v parlamentu za 25 oseb. Sporazumeli so se tudi, da bodo pozneje izvršili novo razmejitev volilnih okrožij in postavili stalen odbor, ki bo sledil preseljevanju prebivalstva in priporočal spremembe, tako da bo vsako okrožje imelo približno po 50.000 volilcev.

V Angliji je trenotno približno 30 milijonov državljanov, ki so dopolnili 21. leto starosti in ki imajo skoraj vsi glasovalno pravico pri volitvah v parlament. Izjeme so maloštevilne in razumljive: nimajo pravice glasovati duševno bolni in osebe, obsojene zaradi težkih zločinov ali prestopkov volilnega zakona, n. pr. podkupovanje. Tudi 780 članov lordske zbornice nima volilne pravice pri volitvah v poslanko zbornico. Uradniki krajevnih oblasti morajo voditi volilne sezname oseb, ki bivajo v njihovem področju. Vsakdo (žena ali mož) ima vpogled v volilni seznam, da se prepriča, ali je vpisan. Zaradi velikega preseljevanja, ki je nastalo v zvezi z vojno, so sprejeli posebne zakone, ki omogočajo stalno in hitro izpopolnjevanje teh seznamov.

Vojaki imajo glasovalno pravico

Bivanje v določenem kraju ni pogoj, če hoče kdor koli biti vpisan v volilni seznam. Vsak volilec — žena ali mož — lahko biva v enem kraju, toda je vpisan v volilni seznam v drugem mestu, če se njegovo premoženje, ki je v zvezi z njegovim poklicem, nahaja v tem kraju. Kot smo ze zgoraj povedali člani univerzitetnih kolegijev imajo pravico do drugega glasa kot člani univerze.

Toda nihče ne more pri nobenih volitvah glasovati večkrat kot dvakrat; število tistih, ki glasujejo na ta način dvakrat, poveča za deset odstotkov število volilcev.

V poslednjih letih so možje in žene, ki služijo v angleški vojski, dobili pravico, da glasujejo pri volitvah. Udeleževanje pri volitvah se je celo priporočalo. Vojaki morejo tudi pooblastiti svoje žene, sorodnike ali prijatelje za primer, da bi jim njihova vojaška služba onemogočala udeležiti se osebno volitev. Pri poslednjih dopolnilnih volitvah za mesta poslancev, ki so umrli ali odstopili, je bilo oddanih nekaj tisoč takšnih glasov s pooblastili. Toda zdaj je predvideno, da bodo volilci, ki vrše vojaško službo v tujini, prejeli glasovnice po pošti.

Razen nekaj redkih izjem ima vsakdo; ki je opravičen glasovati, tudi pravico, da se poteguje za poslansko mesto v angleškem parlamentu. Državni uradniki in duhovniki ne morejo kandidirati pri volitvah. Pred vojno niso mogli kandidirati niti pripadniki vojske in mornarice, toda to določilo ne velja zdaj in mnogo oseb, ki vršijo vojaško službo na najrazličnejših krajih sveta, se poteguje za poslansko mesto v novi spodnji zbornici.

Ko so razpisane volitve, mora krajevna oblast postaviti v vsakem volilnem kraju uradnika, ki skrbi za volitve. Ob istem času določijo čas za predložitev liste in čas za volitve. Do izteka prvega roka mora uradnik, kateremu je poverjena skrb za volitve v posameznem okrazju prejeti vse predloge za nove kandidate. Listo mora podpisati vsaj po deset prijateljev kandidata kot predlagatelji. Razen tega mora položiti znesek 150 funtov. Znesek mu bo izplačan po končanih volitvah, če bo vsaj osmina volilcev v njegovem volilnem okrožju oddala svoje glasove njemu; v nasprotnem primeru znesek zapade v korist državne blagajne. Tako skušajo preprečiti neresne kandidature.

Navadno začnejo kandidati volilno agitacijo teden ali dve pred iztekom roka za predložitev kandidatne liste. Nato sledijo trije ali štirje razgibani tedni, preden pride dan volitev. Takšen volilni boj zahteva znatna denarna sredstva. Zakon predpisuje, koliko in kako sme posamezni kandidat trošiti pri volilnem boju. Najvišji zakoniti Znesek znaša 450 funtov in za vsakega volilca še nadaljni penni če gre za mestni volilni okraj. Na deželi sme kandidat potrošiti po dva pennija za vsakega volilca, ker je na deželi potrebno potrošiti več za potne stroške, če hoče kandidat priti v stik s svojimi volilci. V povprečnem volilnem okraju znesejo zakoniti volilni stroški okoli 650 funtov v mestih in 900 funtov na deželi. Toda stvarno so redki kandidati, ki izdajo toliko pri volitvah. Toda to ni vse; denar smejo izdati samo za zakonito propagendo; ne smejo ga uporabiti za podkupovanje volilcev. Morajo predložiti točen obracun uradniku, kateremu je poverjeno nadzorstvo nad volitvami. V obračunu morajo točno obrazložiti vse izdatke.

Mogoče ni treba posebno povdariti, da omenjeni stroški predstavljajo osebne izdatke kandidatov za to, da prepričajo volilce. Stroški samih volitev — tisk glasovnic, najem volilnih prostorov itd. — gredo v breme države.

Politične stranke

Angleški zakon nima nobenih določil o strankah; jih ne prepoveduje, niti ne dovoljuje četudi so politične stranke glavno sredstvo za izražanje javnega mnenja v angleškem političnem življenju. Vsakdo more pripadati stranki, kateri želi — razen fašistični, ki je bila prepovedana 1940 — ali pa sme ustanoviti lastno stranko in končno ostati izven političnih strank.

Konzervativna in laburistična (delavska) stranka nameravajo postaviti lastne kandidate v približno 600 volilnih okrožjih, medtem ko liberalna stranka samo v 500 okrožjih; nezavisna laburistična stranka, stranka Commonwealth in komunisti bodo postavili svoje kandidate samo v omejenem številu volilnih okrajev. V kolikor jim njihove sile v posameznih volilnih okrajih dovolijejo, imajo vse stranke svoje organizacije v vsakem volilnem okraju. Te izbirajo kandidate za volitve.

Ob vsakih volitvah spretni strankini zastopniki delajo brez oddiha. Vsak kandidat more poslati po posti brez plačanja postnine vsakemu volilcu v svojem okraju poslanico, v kateri na kratko pojasni svoj volilni program in se predstavi volilcu. Strankini nameščenci in prijatelji kandidata morajo zato prelistati vse volilne sezname, zbrati naslove in odposlati približno 50.000 pisem. Toda še bolj važna naloga je pridobivanje glasov, pri čemer je treba hoditi od hise do hiše in vabiti volilce, naj glasujejo za stranskega kandidata.

Politična šola

Vsak volilec lahko reče «da» ali «ne», da se ni še odloil ali celo, da ne želi nikomur reči, kako bo glasoval. Tuti lahko izkoristi priliko in postavi vprašanja glede volilnega programa — ali prosi za pomoč v kakšnih osebni zadevi. Politini delavec, ki se poda na takšno pot, mora biti potrpežljiv, politično šolan in v stanju da odgovori na vsako vprašanje. Strogo mora voditi račun o važnosti svojega udejstvovanja, da bi njegova stranka mogla na padlagi njegovih podatkov vedeti, v katerem delu volilnega okrožja je potrebno ojačiti volilno propagando. Tudi poslanski kandidat sam mora osebno vsak dan hoditi okoli volilcev, ker se volilcem dopade razpravljati s samim kandidatom o njegovi politiki.

Ob opoldanskem odmoru je kandidat po možnosti v bližini tvornic kjer govori z delavci pri obedu; vsak večer govori na zborovanjih v dvoranah ali na odprtem prostoru.

Previdno se vzdržuje dolgih govorov in pusti svoje poslušalce, da mu postavijajo vprašanja. Nekatera vprašanja so navadne prošnje za informacije; toda pojavijo se tudi težavna vprašanja, s katerimi želi volilec spraviti kandidata v zadrego, da bi tako odkril slabe strani njegovega političnega programa. Kandidat, ki ne uspe dobro odgovarjati na stavljena vprašanja, naredi zelo slab vtis; nasprotno pa dober kandidat z veseljem pozdravlja težka vprašanja in postavljene mu zanke. Če kandidatu uspe, da daje ne samo pametne, ampak celo duhovite odgovore, si bo pridobil pri poslušalcih posebno spoštovanje.

Volilni prostori

Na dan volitev navadno spremenijo šole v volilne prostore. Zgodaj zjutraj pridejo uradniki, katerim je poverjeno nadzorstvo nad potekom volitev, in pripravijo vse potrebno za volitve. Potem prihajajo ves dan volilci v volilne prostore. Zdaj je končano vse delo strank in njenih propagatorjev. Prišel je čas odločitve, ko imajo sami volilci usodo kandidatov v rokah. Vsak volilec pove svoje ime uradniku, ki ga poišče v volilnem seznamu in mu izroči glasovnico.

Steviko seznama napisejo na dvojnik glasovnice, tako da ne bi nihče mogel dvakrat glasovati. Na sami glasovnici ni nobenega znaka, ki bi izdal, kdo je z njo glasoval. Volilec stopi v poseben prostor, kjer označi s križcem ime kandidata, za katerega glasuje, nakar vrže glasovnico skozi ozko odprtino v volilno urno. Tako je zajamčena tajnost volitev, ki predpostavlja seveda tudi volilno svobodo.

V preteklosti so šteli glasove takoj, bodisi ponoči ali prihodnji dan. Pri prihodnjih volitvah bodo počakali, dokler ne prispejo po pošti glasovi vojakov. Štetje glasov izvršijo pod vodstvom uradnika, ki nadzoruje volitve, in ob prisotnosti kandidata ali njegovega zastopnika. Jasno je, da je izbran kandidat, ki je dobil največ glasov. S tem seveda še ni rečeno, da je dobil večino oddanih glasov. Razlika med glasovi raznih kandidatov je lahko tudi prav majhna.

S tem bi bile volitve končane in angleški narod je odločil, kaksno vlado bo imel prihodnjih nekaj let. Mogoče je najznačilnejša stvar pri volitvah pojav, da je volilni boj pred volitvami zelo oster, toda ob našanje vseh je mirno in spoštljivo. Kandidati in stranke lahko razpravljajo, se kregajo in prepričujejo; toda angleški zakoni in navade jamčijo, da bo zadnjo besedo imel preprosti angleški «John» in njegova žena.

Izjave zavezniške komisije za vojno odškodnino

Moskva, 24. junija

Zavesniška komisija za vojne odškodnine je izjavila, da se že bavi s tem vprašanjem, kot je to bilo določeno na krimski konferenci. Komisija je naznanila, da bodo doseženi izdi dostavljeni zainteresiranim vladam in je dodal, da so se zastopniki Združenih držav, Velike Britanije in Sovjetske zvese sporazumeli, da takoj pričneja s pregledom vseh tehničnih zadev, da bi dosegli takojšnih in učinkovitih rezultatev.

Novo francosko politično gibanje

Pariz, 24. junija

Včeraj se je bilo ustanovljeno novo politično gibanje, ki predstavlja vse skupine narodnega upora. Izvršni odbor novega gibanja, ki deluje pod imenom «Mouvement Unifié de la Résistance», sestoji iz voditeljev političnih strank in sindikalnih organizacij. Izdali so poziv vsem članom odpora in vsem demokratičnim silam, naj izvolijo novih članov za narodno predstavništvo, ki naj da Franciji novo ustavo.

Crosley o franc. pomoči Združenim državam

Washington, 24 junija

T. Crosley, šef urada za ekonomske stike z inozemstvom, je včeraj izjavil, da je začasna francoska vlada od dneva izkrcanja v Normandiji pa do dneva zmage v Europi dobavila ameriškim četam blaga in razna dela v zamenjavo ameriških dobav na račun «Najem in posojilo», v skupni vrednosti približno 200 milijonov dolarjev.

Francoska industrija je dobavila ameriškim četam vojni material, uniforme in najraznovrstnejše neobhodno potrebne predmete. Med raznimi posli, ki jih je nudila Francija, je Crosleq povdarli prevoz treh milijonov ameriških vojakov, ki so se izkrcali v Franciji, raztovoritev ameriških ladij, postavitev laboriše in zgraditev vojašnic za ameriške čete.

Ribbentropovo glavo zahteva deset držav

Bivši quislingovi ministri pred sodnim dvorom v Oslu - Življenje v Berlinu

Berlin, junija, 1945

Te dni so prispele nove podrobnosti o Ribentropovi aretaciji. Hitlerjev bivši zunanji minister je bil aretiran v svojem stanovanju v Hamburgu, v družbi prikupne pet in tridesetletne brunetke, katere identitata ni bila objavljena. Ko je britanski poročnik odprl vrata, je videl na postelji Ribbentropa oblečenega v rožnato pižamo; njegova tovarišica je bila v halji.

Bivši nacistični zunanji minister je izjavil, da se nahaja v Hamburgu v posebni misiji v zvezi z Führerjevo smrtjo. Na vprašanje, če je Hitler res mrtev, je odgovoril: «Sem prepričan o njegovi smrti, lahko pa bi se tudi zmotil».

Častnik glavnega stana je izjavil, da so bila pisma, ki so jih našli pri Ribbentropu, naslovljena na Churchilla in Montgomerya. Njih vsebino, si lahko vsakdo misli. Bivši minister skuša v njih dokazati, da ni nikdar hotel vojne med Nemčijo in Veliko Britanijo.

Vlade najmanj desetih evropskih držav zahtevajo izročitev bivšega zunanjega ministra, da ga sodijo kot vojnega zločinca.

Radio Oslo je javil, da je Quislingov bivši prosvetni minister Rold Juergen Fuylesang prišel pred sodni dvor v Oslu. Zaslišanje se bo nadaljevalo 15. septembra. Fuglesang, ki se je sam prijavil oblastem 9. maja, je bil imenovan novembra 1942 za norveškega propagandnega ministra. Tudi minister za telesno vzgojo Axel Stang se je moral včeraj zagovarjati pred sodnim dvorom v Oslu, skupaj z načelnikom oddelka za preskrbo v Quislingovi vladi, Oestein Ravenerjem.

Pooblaščenec za civilne zadeve pri Vrhovnem zavezniškem poveljstvu v Oslu je včeraj izjavil, da bodo Nemci, ki se nahajajo na Norveškem, dobivali odslej iste obroke živil, kakor so jih sami dajali sovjetskim vojnim ujetnikom. Dodal je, da so Nemci za časa svoje okupacije dajali ujetnikom različno po njih narodnosti odmerjene obroke. Sovjetski ujetniki so bili pri tem na slabšem.

V Berlinu je bila objavljena odredba maršala Žukova, poveljnika na sovjetskem delu nemškega zasedenega ozemlja, o izročitvi orožja in vojaških naprav. Vse ustanove in krajevne upravne oblasti, ter vsi zasebniki na zasedenem ozemlju so morali izročiti orožje, municijo, vojaške naprave, eksperimentalne zavode, laboratorije i. t. d. krajevnim vojaškim poveljnikom med 17. in 23. junijem. Predmete in naprave so morali predati nepoškodovane in v dobro uporabnem stanju.

V Berlinu je začel izhajati novi dnevnik «Die Deutsche Volkszeitung». Prinaša mnogoštevilne članke o nalogah demokratskih sil in poziv nemške komunistične stranke. V tem pozivu KPD pravi, da ostane zdaj nemškemu narodu odprta samo ena pot: ustanovitev protifašističnega demokratskega režima in parlamentarne demokratične republike, ki bo zagotovila demokratične pravice in svobodo. Po objavi akcijskega programa v desetih točkah, se v pozivu naglaša nujnost ustvariti blok protifašističnih demokratskih strank: komunistične, socialno-demokratske in drugih strank.

ZAČETEK IN KONEC

Januar 1933 — Hitler prevzame oblast v Nemčiji. Tu ga vidite na njegovem prvem obisku pri predsedniku Hindenburgu.

Marec 1945 — Hitler med ruševinami glavnega mesta Nemčije, tik pred svojim koncem.

Tržaška kronika

Skorajšnji zaključek tekočega šolskega leta

OCENE IN IZPITI

Na številna vprašanja družin učencev in ostalega občinstva sporoča oddelek za šolstvo, da se proučuje možnost zaključka šolskega leta 1944-45 v teku prihodnjega meseca julija.

Ako ne bo višja oblast drugače, odredila in z ozirom na razpoložljivost prostorov, se bodo izvršile v omenjenem mesecu izpiti za končne ocene za interne učence, za privatične učence pa sprejemni izpiti, zaključni in maturitetni.

Interni učenci bodo morali narediti izpit o snovi, katero bi morali predelati v teku šolskega leta, privatni učenci pa o predpisani snovi. Izpiti za privatne učence bodo samo ustmeni, pismeni in praktični.

Nadaljne posebne odredbe bodo pravočasno objavljene v dnevnikih.

Vpisovanje k univerzitetnim izpitom

Daje se na znanje, da se bodo vpisovanja in izpiti na tukajšnji univerzi za vse določene fakultete, pravo, politične znanosti, filosofijo, tehniko (dve leti) vršila normalnim potom, kakor se predvideva sredmeseca julija. Vpisovanje se bo vršilo takoj po ureditvi aktualnega političnega položaja, ko bodo univerzitetni prostori prosti za svoje prave namene.

Vabilo lastnikom točilnic močnih alkoholnih pijač

Lastniki javnih lokalov tega mesta, izvzeti lastniki kavarn, barov in hotelov, katerim je dovoljena prodaja močnih alkoholnih pijač, so povabljeni, da se v svojem lastnem interesu zglase v prostorih pokrajinskega turističnega zavoda, ulica Cassa di Risparmio št. 6, II, od 9 do 12 ure. S seboj naj prinesejo obrtni list ter dovoljenje za prodajo močnih alkoholnih pijač. Predložitev obrtnih listov naj se izvrši po sledečem redu: ponedeljek 25. t. m. začetnice A-M; torek 26. začetnice N-Z.

Izdajanje nakaznic za bolnike se nadaljuje

Opozarjajo se upravičenci, da se izdajanje dodatnih nakaznic za bolnike nadaljuje po sledečem redu: ponedeljek 25. začetnice N, O, P in Q; torek 26. R in S; sreda 27. T, U, V in Z. Vhod za občinstvo je iz Piazza Piccola št. 1. Uradne ure od 8 do 12 vključno nedelje.

Za potrošnike, ki spadajo pod urade v Rojanu (Via delle Ginestre 9), Opčina, Prosek, se bo vršila delitev nakaznic ne glede na abecedni red.

Smrtne posledice eksplozije bombe

Z ozirom na poročilo o treh težko ranjenih otrocih po eksploziji nekebombe prinašamo žalostno vest, da sta dva izmed otrok podlegla poškodbam, kljub največjemu prizadevanju zdravnikov tukajšnje bolnišnice. To so 11-letni Severino Gobec od Leonarda, S. M. M. Inf. 880 in 14-letni Carlo Comar.

GORICA

Davčni seznami

Pri občinskem protokolnem uradu (Via Mazzini 19 v pritličju) so razgrnjeni na vpogled občinstvu za dobo petih dni — od 25. do 29. junija t. l. — dodatni davčni seznami (dve serije) za leto 1945. Seznami se nanašajo na dohodninski davek, samski davek, premoženjski davek, prispevek za pojzkusno postajo za industrijo olja in maščob ter izredni prispevek 2. kategorije za vodne gradnje.

KINO

ROSSETTI. 16: Spettacoli continuati: «Stalingrado». Un documento d'eccezione. Ultima ore 21.

NAZIONALE. 14.30: «La Primula Smith» con Leslie Howard, parlato in italiano.

SUPERCINEMA. 15.30: «Forze aeree» con G. Tolles, H. Carey.

FILODRAMMATICO. 16: «Primo amore», K. Hepburn. Cecchelin in «L'esperimento de sior Teobaldo». Varietà. Ultima 20.30.

ITALIA. 16: «Una donna vivace, brioso, allegro, Ginger Rogers e James Stewart.

ALABARDA. 16: «Fuga a due voci», musicale cantato, G. Bechi, I. Dilian.

IMPERO. 16: «L'orribile verità» con Irene Dunne e Gary Grant.

VIALE. 16: «Roberta» con Ginger Rogers, Irene Dunne, Fred Astaire. Divertente.

MASSIMO. 16.30: «Una donna sola», passionale con Anna Sten e H. Wilcoxon.

ODEON. 16.30: «Cercasi segretaria», brioso con Jean Arthur e George Brent.

SAVONA. 15.30: «Schiavo d'amore» con Bettie Davis e Leslie Howard.

MARCONI. 15.30: «I deportati» Victor Jory, Florence Rice, dramm. e Ridotini.

AZZURRO. 15.30: «Falsari alla sbarra» Chester Morris e Margot Graham.

RADIO. 15: «Il diavolo è femmina» con Katherine Hepburn e Gary Grant.

VITTORIA (all'aperto). 21.15: La signora di Montecarlos, D. Parlo e F. Giachetti.

CENTRALE. 15.30: «Cavaliere senza paura» con Ken Maynard e comica.

ADUA. 15.30 «La valle dell'orso» con John Wayne e Buffalo Bill jr.

VENEZIA. 15.30: «Arizonia» con Prestor Foster, Richard Dix, Margot Grahame.

CARDUCCI. 15.30: «Eroi della pratoria» con Ken Maynard. Segue comica.

BELVEDERE. 16: «Voglio essere amata» con Claudette Colbert e M. Douglas.

SAN GIOVANNI (Strada Guardiella 25). 16.30: «Labbra proibite» con C. Bennet.

ROMA. 16: «Quando si ama» con K. Hepburn e C. Boyer.

GIARDINO PUBBLICO. 21: «Parata d'amore» con C. Montenegro e T. Rossi.

Nagrado 20.000 lir

prejme, kdor izsledi auto Balilla, tri prestave, temno-moder, vojaška tablica G. S. I. (C. L.) zadnja shramba brez pokrova, ročke za smuči, 48.000 km, ukraden na trgu Unità danes ob 17 do 17.30 uri s avtomobilsko knjižico na ime Balbo Bertone iz Sambuy in angleško prometno dovolilo. Naslov: Garaza «Giornale Alleato», Via Silvio Pellico, št. 8.

Proslava 70. rojstnega dne Thomasa Manna

New York, 25. junija

Ob priliki 70. rojstnega dne slavnega pisatelja Thomasa Manna, ki je svoj čas prejel Nobelovo nagrado za literaturo in je znan kot osebnost v političe in literarnem svetu, se bodo vršile nocoj posebne svečanosti, katerih se bodo med drugimi udeležili najvišji sodnik Felix Frankfurter, notranji minister Harold Ickes in dr. Juan Negrin.

Priznanje organizaciji UNRRA za pomoč jugoslovanskemu prebivalstvu

Beograd, 25. junija

Nikola Petrović, jugoslovanski minister za trgovino in preskrbo, se je zahvalil voditelju delegacije UNRRA v Beogradu, gospodu Allen Hall-u, za veliko pomoč, katero je UNRRA prožila jugoslovanskemu narodu. Minister Petrović je izrazil gospodu Hallu priznanje, da je storil vse, kar je bilo v njegovih močeh, da dobi Jugoslavija pomoč v hrani in materialu. V splitsko pristanišče je prispela prva ladja s tovorom blaga iz Amerike.

Povratek ruskih podanikov v domovino

Glavni stan 15. Armade Nemčija, 25 junija

«British United Press» je danes objavila, da glavni stan 15. ameriške armade javlja, da se bo ta teden vrnilo na sovjetsko okupacijsko področje 9.000 Rusov, ki so bili prisiljeni delati v renski pokrajini. Ista agencija poroča, da je 8.600 Rusov že odpotovalo iz tega področja v domovino.

Sestanek Molotova in ministrskega predsednika Češke

Moskva, 25. junija

Radio Moskva javlja, da se je sovjetski komisar za zunanje zadeve Molotov sestal včeraj s češkim ministrskim predsednikom Zdenkom Fierlingerom.

Arhivi Luftwaffe najdeni

BERCHTESGADEN, 25. junija

Posebni oddelki zavezniških čet, ki jim je poverjeno zbiranje tajnih nacističnih političnih in vojaških listin, so našli vse arhive fototografij, ki jih je naredila izvidniška služba Luftwaffe. Listine, ki so bile shranjene v 300 lesenih zabojih, kažejo vse delovanje nemškega letalstva od pričetka vojne. Zaboji so se nahajali na neki kmetiji v Bavarskih Alpah; v njih so bile tudi dragocene leče.

Čas obravnave proti Lava u

PARIZ, 25. junija

Francoska brzojavna agencija javlja, da je bilo določeno, da se bo pričela obravnava proti Lavalu najkasneje 15. avgusta. Ce španske oblasti do tega dneva ne bodo izročile Lavala Francozom, se bo vršila obravnava v odsotnosti Lavala. Ista agencija javlja, da je sedaj popolnoma gotovo, da se obravnava proti Petainu ne ba začela 15. julija, kot je bilo prvotno določeno.

DIREKTOR:
Por. ALFRED L. GRIGIS
Sef Tiska
Glavni Urednik:
VITTORIO ZANABONI

HERMANN B. DEUTSCH

FOTOGRAFIJA V BOJU PROTI JETIKI

Zmage v boju proti jetiki, najstarejši znani bolezni, človeštvo še ni dobilo; toda zdi se, da je že zagotovljena. Zelo se je približala leta 1936., ko je neki zdravnik, ki je že štirideset let vodil boj proti epidemičnim boleznim, s srepim pogledom motril zemljevid Združenih ameriških držav. Točke, ki so označevale razširjenost bolezni v posameznih krajih, so postale v okolici doline reke Tennessee tako goste, da je tisto mesto kar počrnelo. Ta zemljevid je dal zdravniku pobudo, da je zasnoval načrt za dobo dve sto let, po katerem bodo preučevali vse pojave v zvezi s to boleznijo. Zdravnik je bil dr. Leslie stvenem uradu Združenih držav, «tvenem uradu Združenih držav, kjer so ga upokojili 1939., ko je dosegel po zakonu predpisano starost 64 let, ga je vsakdo, od glavnega zdravnika Parrana do zadnjega uslužbenca, nazival «šef».

Jetika bi bila sama po sebi popolnoma ozdravljiva, če bi mogli njen nastanek pri vsakem bolniku pravočasno odkriti, to je, še preden postanejo znaki bolezni na zunaj vidni. Edini resnično zanesljivi način za ugotovitev začetne oblike bolezni je pregled z rentgenovimi žarki.

Ako bi bilo mogoče izvršiti v rednih obdobjih rentgenske fotografske posnetke prsnega koša vsakega moža, žene in otroka na svetu, bi bilo vse ostalo samo enostavno zdravljenje oseb, pri katerih smo jetično obolenje pravočasno opazili. Običajni rentgenski fotografski aparat pa more narediti največ tri sto posnetkov prsnega koša na dan. Zaradi tega in še iz razlogov, ki so v zvezi z množestveno obravnavo takega materiala, n. pr. pregledovanje in razvrščanje posnetkov, je dvomljivo, če bi ves današnji rad zdravnikov mogel izvršiti samo en pregled vseh ljudi na svetu. Razen tega bi bili stroški takega načrta večji kot je vrednost vsega zlatega zaklada Združenih držav.

Oskar Barnack pa je rešil to vprašanje, ne da bi se tega zavedel. Ker ni mogel in smel porabiti pri snemanju svojih amaterskih filmov prevelikih količin fotografskega materiala, je zgradil 1914. majhen fotografski aparat, s katerim je mogel narediti na enem filmu več posnetkov, drugega poleg drugega. Na ta način je lahko delal osvetlitvene poizkuse, preden je načel svojo dragoceno zalogo filmskega traku. Njegov edini namen je bil, da najde s poizkusi merilo za osvetljevanje. Toda živel je zadosti dolgo, da je videl svojo zamisel ostvarjeno v majhnih fotografskih aparatih tvrdke «Leica». Tako je nastalo novo obdobje za amatersko in poklicno fotografijo. Ni pa doživel časa, ko bi mogel videti, kako je dal nevede zdravnikom na razpolago orožje, s katerim bi lahko zatrli jetiko.

Zadnji boj proti jetiki se je začel leta 1933., ko je zdravniška veda končno našla potrebne pripomočke za nadzorovanje jetike. Zdravstveni urad zvezne države Luizijane se je leta 1933. obrnil na Državni zdravstveni urad Združenih držav s prošnjo, naj pojasni dejstvo, zakaj znaša število smrti zaradi jetike v Luizijani 73 na vsakih 100.000 prebivalcev, medtem ko je povprečje v Združenih državah samo 56,5. To prošnjo so predali po uradni poti dr. Lumsdenu, ki je bil takrat ravnatelj oddelka za deset južnih držav. To je bila nova vzpodbuda za delo, kateremu je nameraval posvetiti dva ali tri tedne. V tem času je hotel zbrati statistične podatke za izdelavo poročila z odgovarjajočimi zemljevidi in pregledi. Vedel je, da je zdravniška veda zelo napredovala v zdravljenju jetike pri posameznih bolnikih. Tako je n. pr. uporabljala kirurgija pneumotoraks za zdravljenju pljučne jetike. Ko pa je odkril, da je zdravniška znanost zelo malo ali skoraj nič napredovala, da bi ugotovila vzroke, zaradi katerih je število jetičnih obolenj v posameznih krajih tako različno, je začel sam brskati po knjigah in poročilih. Kolikor bolj je preučeval to vprašanje, s tem večjo jasnostjo je videl, kako malo vedo zdravniki o eni izmed najstarejših bolezni človeštva.

Samo nekaj vprašanj si je postavil: «Zakaj število smrti zaradi jetike hitro pada v Združenih državah?» V letu 1898. je umrlo zaradi jetike 200 oseb na 100.000 prebivalcev. Toda 1933. je padlo to število na 56,5 danes pa znaša le približno 45.

Poročilo dr. Lumsdena v «Pregledu jetičnih obolenj v Luizijani» za 1935. ni ravno priporočalo gradnje novih zdravstvenih ustanov in nameščanja novih bolniških streznic. Obratno, zdravnik pe v njem prav jasno pisal, da je «znanost o epidemičnih jetičnih obolenjih še v območju domnev in precej je še nejasnega... Popolnoma gotovo znanstvena dognanja na poprišču jetike niso veliko napredovala, odkar poznamo njen bacil, ki ga je odkril Koch že 1882.».

Zadeva mu je šla tako k srcu, da je ni mogel pustiti na miru. Tako je na primer pokazal zemljevid Združenih držav, na katerem je označil dr. C. C. Dauer, profesor na medicinski fakulteti v Tulaneu, razširjenost jetike, da brez ozira na to, iz katere smeri se bližate apnenskemu hribovju, skozi katero teče reka Tennessee, število smrti zaradi jetike zelo narašča. Zakaj? Gospodarske in zdravstvene razmere v tej dolini so mnogo boljše kot na revnih gorskih kmetijah v notranjosti zveznih držav Alabama in Georgia. Zakaj naj bi bilo povprečje smrti zaradi jetike toliko večje na livadah države Kentucky, kot pa v vročih predelih južnih držav. Obupan zaradi nerešenih težkih vprašanj je končno predložil, da izvrši oddelek za preučevanje bolezni naslednji načrt:

«Izberimo dva okraja; predlagam okraj Giles v zvezni državi Tennessee, kjer je doseglo povprečje smrti zaradi jetike med belci 114 na vsakih 100.000 prebivalcev, in okraj Coffee v zvezni državi Alabama, kjer je povprečje le 13,2. — obeh krajih je razmerje med belci in črnci enako, prav tako tudi razmerje med mestnim in podeželskim prebivalstvom. Pojdite tja in vzemite s seboj botanike, radiologe, vremenoslovce, kemike, geologe in strokovnjake vseh drugih panog znanosti, ki jih najdete. Nato pa ugotovite činitelje, ki povzročajo da je ve enem kraju povprečno skoraj desetkrat toliko smrtnih primerov k v drugem. Ko boste to našli, bose lahko rešili slednjo skrivnost, ki je v zvezi z jetiko».

«Toda, so ugovarjali, za to, kar predlagate, bomo rabili štirideset let!»

«Morate hiteti», je resno odgovoril. «Za to delo bomo rabili verjetno dve sto let, Ker pa imamo pred seboj tako dolgo pot, je že skrajni čas, da gremo na delo».

Govoril je hitro, da bi se izognil drugim ugovorom; dodal je še, da si tega dvestoletnega raziskovanja ni samo izmislil. Skandinavski statistični podatki, ki segajo globlje nazaj kot katera koli druga zanesljiva poročila, kažejo, da je jetika sto let stalno naraščala, tako da je bilo videti, da bo postala usodna za človeštvo. Nato pa je sledila druga stoletna doba, v kateri je število obolenj stalno raslo. Z drugimi besedami: razširjenost jetike narašča in pada v obdobju 200 let na enak način kot epidemija influence 1918., ki je kazala iste znake, samo da je trajalo njeno obdobje le dva meseca. To pa je samo domneva, nihče ne ve nič gotovega. Le tako preučevanje bi omogočilo rešiti vprašanje.

Dr. Lumsden je pisal o tem razprave, ki jih je prodal raznim založbam, da je tako zbral sredstva za začetna dela. Državni zdravstveni urad je dal na razpolago 46.000 dolarjev in nekaj avtomobilov. Oblasti v dolini reke Tennessee, ki so hotele vedeti, zakaj je povprečje smrti zaradi jetike toliko večje v njihovih krajih so dale 8000 dolarjev. Zvezna država Alabama je prispevala 2500 dolarjev in dala na razpolago prostore v mestu Montgomery. Zvezna država Tennessee je prispevala 4000 dolarjev v gotovini. Zvezna država Luizijana je dala na razpolago kot svetovalca mladega strokovnjaka za jetiko dr. R. Aleca Browna, člana zdravstvenega urada, ki je bil obenem dober rentgenolog.

Prvo delo je bilo zbiranje statističnih podatkov. Toda da bi to ne bilo samo nepotrebno dvojno delo, so zbirali razen podatkov o umrljivosti še celo vrsto drugih zanimivih stvari; celo število domače živine in kako pogosto menjajo posteljnino v posameznih krajih so vpisali. Vprašalna pola, ki jo je sestavil dr. Lumsden s svojima dvema pomočnikoma, je imela šest ozko pisanih pol. Osem bolničark je izpolnjevalo to polo za vsako rodbino v obeh okrajih. Medtem so merili vremenoslovci količino sončne toplote, ki jo izžari sonce vsako leto na ta dva kraja. Geologi so hodili okoli s steklenimi ploščicami, na katere so lovili vzorce prahu, ki je bil v zraku. Kemiki so preizkušali mleko, pitno vodo in živila ter iskali v njih stvari, ki bi mogle pospeševati ali ovirati jetična obolenja. (Konec prihodnjič)